580. štev. V Ljubljani, torek dne 5. avgusta 1913. Leto II.

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravništvu mesečno K 1·20, z dostavljanjem na dom K 1·50; s pošto celoletno K 20·—, polletno K 10·—, četrtletno K 5·—, mesečno K 1·70. — Za inozemstvo celoletno K 30·—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Pokora.

Klerikalci so bili na Goriškem v znamenju narodnosti poraženi. Posebno oni novostrujarji, ki so se postavili proti ljudski šoli in izobrazbi naroda — so bili tepeni. Novostrujarji pa so pravi učenci naše klerikalne kranjske struje. In zato so na Kranjskem klerikalci spoznali, kaj pomeni zanje ta poraz. V sobotnem »Slovencu« čitamo ginljiv članek o narodnosti, kjer »Slovenec« poziva klerikalce, da naj bodo narodni. Celo tako daleč se povzpne, da prizna, da je Koroška naša skupna zadeva. Glejte, kako čudno se to sliši 14 dnij pred katoliškim shodom. Zakaj pa pišejo tako?

Voda jim v grlo teče. Na katoliški shod pridejo slovanski gostje in radi bi jim pokazali svoje narodno delo. Ako ne bo drugega, pokažejo jim lahko članek v »Slovencu«.

Pa še druge težave imajo te dni. Zaradi slovenske trobojnice so se komaj izmazali. Z veliko silo se jim je posrečilo rešiti dež. odbor, dočim pripravljalni odbor za katoliški shod stoji izpostavljen pred javnostjo, da je hotel odpraviti slovensko trobojnico. To je treba prikriti, zato je trobojnica postala »biser« in narodnost je postala že tako važna, da jo hočejo dokazati z besedami sv. Avguština — prvi in zadnji cilj našega dela in življenja sta narod in domovina.

Kdor pozna klerikalne narodnjake, se mu gabi taka hinavščina — toda za nas je dokaz, da se boje onega čistega narodnega čuta, ki jih bo vrgel z višav, kakor hitro se bo začelo med narodom tako delo, kakor na Goriškem; ena sama narodna kmečka stranka, ki bi delala po deželi, požene sedanje klerikalce v pokoj, samo dela je treba. Da bi prikrili svojo zadrego, šarijo klerikalci sedaj — z narodnimi nošami. Misel sama je dobra in lepa in je prav, da se noše obnove — toda klerikalci bi sicer v Ljubljani ne imeli kaj pokazati, zato bodo porabili narodne noše za parado. Narodna noša pa mora biti izraz tudi narodne duše — te pa vendar ne bomo iskali pri ljudeh, ki so izdali slovensko Ljubljano Nemcem.

Slovensko gledališče je naša narodna zadeva. Onemogočiti slov. gledališče ne pomeni le pognati v bedo naše zasluženе igralce in oviratи razvoj naše dramatske umetnosti — ampak pomeni kulturno sramoto za cel narod in veliko škodo na dobrem imenu slov. naroda. Le največji narodni lopovi morejo storiti narodu tako sramoto. Klerikalci to vedo, zato se izgovarjajo in delajo zdaj reklamo za gledališče pod milim nebom, da se igralcem pomaga — slov. gledališče so pa zaprli. Slovaskim gostom bo to težko priznati — (če bodo namreč kaj boljši, kakor so naši —) zato je treba hinavščine.

Klerikalci so naenkrat tudi naenkrat dvignili glas proti ponemčevanju Kranjske. Glejte, kako so skrbni. Tudi to jim je treba za ta čas, ko se bližajo slavnostni dnevi.

Klerikalna mizerija je velika. Pokora za grehe prihaja. Naša dolžnost je, da se tega zavedamo, da to pokažemo drugim — tudi klerikalnim gostom.

Na pokopališču.

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad, 20. ul. (2. avg.) 1913.

V torek popoldne bil sem na pokopališču v družbi še enega Slovenca in njegove soproge ter tukajšnjega katoliškega župnika g. Bizeckega.

Gospod župnik je bil tako prijazen, da smo si skupno ogledali **grob slovenskega letalca Rusjana,** katerega zemski ostanki počivajo pod bratsko srbsko ruševjno na belgrajskem pokopališču.

Tesno mi je bilo pri srcu ob misli koliko je izgubila slovenska športna podjetnost z nesrečno smrtjo mladega talentiranega moža, ki je tvegal svoje nadebudno življenje, da povede jugoslovanstvo tudi na polju aeronautike v vrste drugih narodov.

Grob dragega pokojnika je skoraj bi rekel — zapuščen, samo pokopališa uprava vzdržuje še kraj, kjer počivajo kosti ubogega Rusjana, v svežem stanju, ki pa nikakor ne odgovarja svojstvom, čustvu, delovanju in talentu ranjkega. Lesen križ z lakoničnim slovenspim napisom? Edvard Rusjan« označa mesto jugoslovanskega letalca.

Ali mar ni zaslužil veliki tvorbeni duh Rusjanov, da se mu postavi vsaj primeren kamenit spomenik, pokojniku v blag spomin in slavo, posnemovalcem pa v vzpodbujo in v in v zgled?

Tudi v tem oziru bo treba vzbuditi Slovence v Srbiji, da prevzamejo inicijativo, da se dvigne čimprej viden znak jugoslovanskega napredka nad grobom našega Edvarda.

Gospod župnik nam je pripovedoval, da še ni videl tako ogromne udeležbe pri pogrebu, kakor ravno ob tej priliki, ko je pokopaval Rusjana. Po mnenju gospoda župnika je bilo okrog 40.000 pogrebcev.

»Ke pa leži Nigrinova, gospod župnik?« vprašal sem.

»A ta pa leži na srbskem pokopališču, ker je prestopila v pravoslavno vero,« odgovori mi gospod župnik, na kar se je poslovil od nas, pokazavši nam še prej turško in vojno pokopališče, mi smo se pa napotili

med grobe padlih junakov za domovino.

V prvih vrstah leže žrtve iz prve balkanske vojne, ki so bodisi podlegli ranam v bolnicah ali pa so bili prepeljani iz posameznih bojišč na stroške sorodnikov na belgrajsko pokopališče.

Borni, leseni in nepobarvani križi označujejo sveže grobe padlih junakov, katerih imena, dan in kraj smrti (deloma tudi vzrok) so napisana z nespretno roko in z navadno črno barvo.

V ozadju je že vse polno grobov izza sedanje srbsko-bolgarske vojne in še vedno se kopljejo nove jame.

Karakteristično je, da je na križih teh grobov pripomba: »U ratu sa Bugarima«.

V tem so primašali štirje možje zopet eno krsto, priprosto in nepobarvano, le črn križ na krsti pomenja, da je kristjan, svečenika pa nobenega.

Vprašali smo tedaj enega nosilca, zakaj ni popa pri pogrebu in on nam je odgovoril, da pride svečenik pozneje, ko prinesejo še druge tri mrliče in tako opravi molitve obenem za vse štiri pokojnike.

Šli smo tedaj dalje na turški oddelek. Tu so pa vsi grobi z visoko travo zaraščeni, spomeniki pa so zelo redki. Vsi grobi so obrnjeni z glavo proti vzhodu, kakor predpisuje mohamedanski koran, vsled tega ni tu onega vzornega reda, ki odlikuje ostalo pokopališče.

Srbski »Rudeči križ«

je ustanovljen leta 1876. in v letih 1876., 1877.—1878., in 1885. prejel je »Rudeči križ« v treh vojnah prvi bojni krst.

Začetkoma so bila sredstva zelo skromna, medtem ko vzdržuje srbski »Rudeči križ« v sedanji vojni 36 rezervnih bolnišnic s približno 8000 posteljami.

Res je, da nima Srbija dovoljno zdravnikov, njih število dosega komaj 200 za celo državo, vendar je prihod tujih zdravnikov tako močan, da se vspešno paralizuje gorostasne posledice vojne. V sedanji vozni deluje okrog 150 tujih zdravnikov. Avstrija je poslala dve misiji, Ogrska eno, iz Rusije pa tudi dve. Sedaj je v Belgradu okrog 4800 ranjencev, katerim primanjkuje posebno perilo, ker vsak ranjenec, ko ozdravi, prejme čisto spodnje perilo in novo vojaško obleko.

Pri tej priliki ne morem dovolj iskreno prositi slovensko občinstvo, naj prihiti na pomoč ubogim ranjencem in naj skuša nabaviti vsaj nekoliko perila. Kdor tega ne more storiti, naj daruje v ta človekoljubni namen kak dar v denarju. Hvaležnost srbskega naroda, ki prenaša v današnjih usodnih časih nadčloveške žrte za veličino svoje domovine in za moralno blagostanje celokupnega Jugoslovanstva gotovo ne izostane.

Zbirajte in dajte izraza svojemu navdušenju s čim usmiljenja.

Izgledi za mir.

Vse tukajšnje časopisje se obilno bavi z mirovno konferenco v Bukadeštu in v splošnem je opažati precej nade, da se mir zaključi v najkrajšem času, v kar je mnogo pripomogla zmernost srbskih zahtev.

Kljub temu pa se pojavlja vsepovsod neke vrste nervoza, ki se stopnjuje tembolj, ker je vojna uprava sklenila poklicati pod orožje tudi prej nesposobne in jih je že mnogo odšlo. Ako pojde tako naprej bodo ostali tuji podaniki — možkega spola — v Belgradu v večini.

Umevno je tedaj, da se delajo velikanske priprave za nove boje ne samo v Srbiji, pač pa tudi drugod na Balkanu.

Rumunija je pozvala rezerviste letnikov 1895. in 1896. in tako se na vseh straneh vidi novo in odločilno gibanje, da se končno reši na en ali drug način tako težko pričakovano zaključenje mira.

Toda tudi pri tej vročični mrzlici oboroženja lahko smatramo, da pride vendarle oni srečni trenutek balkanskega — miru.

Vreme v Srbiji.

je zelo slabo. Vedno deževje je jako močno znižalo temperaturo in posebno ponoči vlada občuten mraz. Ni čuda tedaj, da prihajajo iz notranjosti poročila v zapadlem snegu.

Radi tega se niti poljski pridelki ne morejo spraviti pod streho in že zrelo žito gnije na polju, tembolj, ker primanjkuje tudi delavcev.

Poročila iz notranjosti pravijo, da so po poljih velike poplave in tu in tam je pobila tudi toča vse poljske pridelke, posebno v vinogradih.

Kljub temu pa draginja pojenjuje, meso je cenejši, istotako tudi perutnina, ki pride ceneje kot meso.

Vendar pa je to hladno vreme v zdravstvenem oziru pravi blagoslov, ker se kužne bolezni lažje lokalizujejo in se tudi manjšajo smrtni slučaji koleričnih oseb, medtem ko baje na Ogrskem razsaja kolera precej nevarno, pozabljamo tu v Belgradu popolnoma, da smo v mestu, ki je proglašeno za kolerično.

Zunanje lice belgrajskega mesta

postaja vedno bolj prikupljivo.

Na glavnih ulicah, tlakovanih z lesenimi stožci, so napravljeni ob straneh nasadi z lipovimi drevesci, na sredi — pred kavarno »Moskvo«, — pa je napravljen vodomet in lep cvetličnjak. Tudi kanalizacija in regulacija ulic lepo napreduje.

Kralj Milanova lica, ki bo ena najdaljših ulic skupno s knez Mi- napravi tramvaj z zobnatim kolesom. V ta namen bodo napravili most črez spodaj ležečo ulico.

V tem delu se zdi človeku, kakor bi bila državna blagajna Srbije brez dna in upravičeno mi je rekel neki gospod.

»Srbija hoče napraviti iz Belgrada majhen Pariz.«

Že dobro, ampak nikar ne posnemati slabe pariške strani.

Mars.

Štajersko.

halovo, raztezala se bo od Kallmegdana pa tja do Slavije, kjer bo močno znižana, da se izravna cela ulica.

Vsepovsod popravljajo in tlakujejo ulice, od postaje gor pa naravnost pred kavarno »Moskvo« pa se

Velik pogon. (Voitsberg.) Dne 31. julija je napravilo 200 lovcev in približno 100 gonjačev velikanski pogon na volkove, ki morijo in koljejo po Stubalpi pasoče se črede, a ves pogon je bil popolnoma brez uspeha. Krivdo pripisujejo okolnosti, da so bili vsi lovci skoro brez najmanjših skrivališč in ker so se gonjači držali iz strahu pred zverjo, vedno drug druzega, ter tako omogočili zverini, da je predrla gonjaške vrste in se tudi lovcev lahko izognila. Pri tem so bili gozdi in gozdna pota baje polna turistov in izletnikov, a večje ceste celo tovornih in drugih voz, kar je vse zverjadi le še bolj omogočilo uhajanje. Vrh tega so baje lovci še vedno predčasno odhajali raz svojih lovskih mest in si dovolili tudi druge nepriličnosti. Pri vsem tem je postala zverjad tako drzna, da je napadla neko pasočo čredo, ki je bila komaj par sto korakov oddaljena od precejšnje gruče lovcev. Zasledovali so jo sicer, a tudi brez uspeha. Dne 26. in 27. julija je zverjad zopet poklala par telic in več ovac. Isto se je zgodilo tudi dne 31. julija zjutraj, tik pred pogonom in so našli lovci neko poginjeno telico, na kateri so spoznali, da je bila zaklana šele pred dobro uro njihovega prihoda. Tik pri zaklanem živinčetu so našli tudi sveže sledgve, iz katerih so posneli, da so bile trije volčje, en star in dva mlajša. — V kratkem nameravajo narediti drug pogon, ki se ga bo baje udeležilo do 300 lovcev in 100 vojakov strelcev, kakih 200 gonjačev in 100 lovskih ter drugih velikih in močnih psov. Škoda, ki jo je do danes napravila v onih planinah zverjad, znaša že okroglo 7000 K. V zadnjih 14 dnevih cenijo dnevno škodo povprečno na 100 K.

Žalosten konec učenca. (Ruše.) Po popoldanskem pouku dne 30. julija se je šlo več učencev tukajšnjega

Opozarjamo na poročila našega posebnega poročevalca iz Bukarešta.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Zdaj poldiva naglo. Moje stanovanje ni daleč; v ulici Rekolé, prav blizu kanala; toda hladno je nocoj, in paziti morava, da se nama mala ne prehladi.«

X.

Florestan.

Noč je plavala nad kanalom: težka noč, ki jo je razsvetlil le tu in tam rdečkasti blisk v daljavi, sledil pa mu je zamolkel grom. Bilo je to na drugem ali na tretjem sektorju; redute so streljale na nemške zakope...

Razmeroma pa je bil nocoišnji večer jako miren.

Šumne tolpe, prihajajoče iz gledišč in koncertišč, so se razhajale vse proti sredini mesta...

Skoraj v popolni samoti se je ustavil oče Florestan pred vrati neke hiše.

»Doma smo,« je dejal in pritisnil na gumb vratarjevega zvonca. Kmalu so zinila vrata; črna tema se je pokazala za njimi. V tej temi je priiel stari režiser Marto za roko in ji rekel tiho:

»Pojdiva...«

Obenem pa je naznanil vratarju s svojim sonornim glasom:

»Gospod Florestan!...«

Par trenotkov nato sta dospela nekoliko zasopla v četrto nadstropje.

»Tukaj smo,« je dejal in odprl vrata. Takoj nato je prižgal majhno svetilko. In Marta je videla, kje da je.

Sobica je bila majhna in v svoji čistosti in snagi podobna sobi dekleta... vsa okrašena s tistimi brezpomembnostmi, ki jih zbirajo navadno le mlade in — stare device.

Če pa si pogledal bliže, se je vse to vendarle zelo razlikovalo od ženskega bivališča.

Stene so bile pokrite z venci in palmami od pozlačenega papirja, zavezanimi s trakovi — večjidel rdečimi, tu in tam trobojnimi — na katerih je vzbujala pozornost beseda »v spomin«, ponekod tudi »Florestanu«...

Na kaminu, okrog malega zrcala, in povsod, kamor se je dalo kaj postaviti, je bilo polno fotografij, ki so vse predstavljale Florestana — mladega, lepega Florestana v viteških oblekah, z visokimi škornji in junaško gesto... Nad klavirjem, ki se je stiskal v kotu, je visela v zlatem okvirju diploma, spomin druge nagrade na konservatoriju... Izkratka, vsa oprava je bila veren izraz poklica in duše stanovalčeve.

»Tu boste zdaj doma,« je dejal Florestan.

»Pa vi, kje boste v ti čas?«

»Jaz?... Bežite, jaz sem že navajen. Prav pogostoma se zgodi, da vzamem koga pod streho. Eno žimnico vam vzamem s postelje — to je vse, česar vas moram oropati... Drugo je vedno pripravljeno za take slučaje... Za malo napraviva zibelko; vidite, ta naslanjač... ta stol spredaj... ta dva stola ob straneh, kakor kraljičina bo spala v tej kletki; pasti ne more nikamor. Sicer pa se domenimo jutri o vseh teh podrobnostih. Za zdaj je treba samo, da ležete kmalu spat, vi in vaša mala...«

»Pa vi, gospod Florestan?...«

»Jaz?... Preden mineta dve minuti, bo napravljena moja postelja v obednici... postelja, na kateri bom spal prav dobro... Glejte, tukaj, na mizici je voda... tu sladkor, tu so užigalice in svečnik... In zdaj dovolite, da zaprem vrata med nama; na vaši strani je zapah...«

»Oh, gospod Florestan!« je vzkliknila ona in zardela nad domnevo, da bi ga mogla sumničiti.

»To pravim samo v pomirjenje vašega srca, dete moje, a dodati moram, da bi čutil zares ponižanega, ako bi vedel, da se ga poslužujete... Kakšen bi moral biti potem v vaših očeh!...«

»Ah, kaj morete biti drugega kakor najboljši vseh ljudi...«

»Tem boljše zame, če mislite tako. In zdaj se posloviva do jutri zjutraj... Z Bogom, dete moje... Ali hočete, da vam rečem Marta?«

»Velika radost mi bo, gospod Florestan...«

In kakor da bi iskala, kako naj ga zahvali še bolje:

»Menda vendar ne boste odšli, ne da bi poljubili malo... tudi od nje se morate posloviti...«

In pomolila mu je milega otročička.

S svetlo vlago v svojih modrih očeh je dal materi krepak poljub na otrokovo lice...

»In če bi potrebovali česa, kar potrkajte na steno. Rahlo spanje imam. Jutri se pomeniva dalje... nocoj pa nič več... nič več...«

— — — — — — —

Tako je preživela Marta Lemetrova svojo prvo noč v ponižnem stanovanju, kjer je imela ostati dolge tedne in mesece.

Bila je noč krute bolečine... noč, ko je plavala po samotnem mraku male sobice venomer ena in ista slika... venomer ena... Slika njegova, ki je bil njeno vse... in ki ga je izgubila... izgubila na veke...

Toda, kakor se Bog usmili nazadnje, kadar se zazdi, da so njegove uboge stvari že dovolj izpraznile čašo bolečine, tako se je zgodilo, da se je zbudila Martina hčerka in zaplakala po hrani: izginil je bridki spomin na mrtvega ljubimca.

Marta je vzela otroka v naročje in mu pomolila prsi, mrmraje s solzami, ki so bile že manj krute in pekoče:

»Ljubezen moja... moje zavetje...«

In ko je nasičeni otrok zaspal, je zatisnila oči tudi mati.

Ko je posijalo jutro na pozlačene liste palm in vencev, je spala Marta tako trdno, da niti ni slišala vstajati starega dobričine, ki je pospravljal po obednici, šel z doma in se vrnil kmalu nato...

In ko je odprla oči ob ščegetanju solnca, ki je sijalo skozi okno, ter skočila s postelje, je zaklical Florestan, ki jo je bil slišal z druge strani:

»To se pravi dolgo spati, Martica... Ali veste, da je že pol desetih? Oblecite se naglo: kava je pripravljena.«

Kmalu nato je odprla vrata v obednico.

Florestanova žimnica je že ležala zvita od zidu. Pod odejo, ki jo je pokrivala, je bila skoraj podobna nekakšnemu divanu...

Na mali okrogli mizici so bile razpostavljene skodelice v najlepšem redu.

»Kaj?« je dejala vsa prestrašena... »Vi ste pripravili vse to?«

»Eh, dete moje, storil sem, kakor vsako jutro.«

»No, dokler bom jaz tu, gospod Florestan, se nadejam, da bo to moja stvar. Danes sem se pozabila...«

petega razreda ljudske šole kopat. Kot kopališče mu je služil bližni travnik posestnika Glazerja, ki je vsled zadnjega deževja podoben malemu jezeru. Pri tem je zašel 13letni Ivan Scharf v neko strugo, ki so jo tam kaj izkopali, da omogočijo odtok vode. Ker fant o tem najbrže ni vedel, je prišel preblizu in na mah izginil v 3 m globoki jami. Njegovi tovariši-šolarji, ki so ta prizor videli, so vsi pobegnili, ne da bi ta ali oni le poskusil, Scharfu pomagati, ali pa, da bi poklicali koga na pomoč. Šele pozneje, ko je bilo seveda že vse daleko prepozno, se je zvedelo za grozno nesrečo, ki je vse globoko pretresla. Scharfa so izvlekli in prinesli v tukajšnjo mrtvašnico.

Defravdacija.) (Ljubečna.) 31. m. m. je izginil pobiratelj užitninskega davka Fran Fijanš. Pobiral je za posestnika in krčmarja Frana Ropana iz Ljubečnega užitniške davke po občinah Ljubečno, Nova cerkev i. dr. Omenjenega dne je imel nabranih 1500 K ter ž njim baje zginil v Srbijo.

Smrt z električnim tokom. (Trbovlje.) Zadnjo nedeljo je dobil delavec Lešnikar trboveljske elektrarne nalogo, da gre z delavcem Zieglerjem v Loke izmenjat električne izolatorje. Ko sta prišla v lopo koder se razdeljuje električni tok, je šel Lešnikar kljub opetovanemu svarjenju Zieglerju takoj na delo. Ziegler je med tem, ko je šel Lešnikar na delo, skočil k telefonu in vprašal v Trbovlje, je li že električni tok odstavljen, na katero vprašanje se mu je odgovorilo, da še ne. Seveda je Ziegler na ta odgovor nemudoma tekel nazaj v lopo, koder pa je v svojo grozo opazil Lešnikarja nepremično visečega na žicah. Skočil je tja in — zavarovan proti električnemu toku — potegnil mrtvega Lešnikarja na tla. Lešnikar je bil star 47 let in zapušča ženo ter 6 nepreskrbljenih otrok.

Iz Ptuja prinaša zadnja »Straža« sledečo notico: »Sloga«. Tukaj se v liberalnih krogih govori, da »Sloga« ni prenehala za vedno, ampak da bo na jesen pričela zopet izhajati, četudi pod drugim imenom in v drugi obliki. Izdajali jo bodo staro- in mladoliberalni advokatje, med katerimi se je doseglo že sporazumljenje. Zjedinili so se, da naj bo » Narodni List« protitežje proti »Slovenskemu gospodarju« in novi list proti »Straži«. Kje bo to glasilo spodnještajerskih liberalnih advokatov izhajalo, še ni določeno; vsaj izvedeti nismo mogli o tem mičesar natačnega.« No ja, saj nič ne rečemo, ampak: gospodje so še bolj neumni, kot se jim na prvi pogled to prisoja . . .!

K samomoru Hütterjevem. (Pragersko.) Kot smo že pred nekaj dnevi poročali, se je vrgel na progi med Pragerskem in Slov. Bistrico skladiščni delavec Hütter pod poštni vlak in bil naravnost grozno razmesarjen. Pisali smo že takrat, da je bil vzrok ženo in njenim ljubčkom Hütterjem s svojimi stanodajalci. K tej vesti smo v stanu, podati še par natančnejših okolnostij: Hütter je stanoval pri zakonskem paru Leschnig, ki pa ni bilo v svojem življenju nič kaj posebno vzorno, to pa radi tega, ker je bil Leschnig že precej prileten in vrhu vsega tudi še bolan. Letos, še v zimi, je moral radi svoje bolezni v bolnico, koder se je kolikor toliko popravil. Ker pa je bila njegova žena še dokaj mlada in zelo življenja željna, je iskala razvredrila pri — Hütterju, koder ga je tudi v popolni meri našla. Med obema je nastalo pravcato ljubkanje, ki tudi ni ostalo brez posledic, kajti mlada Leschnigova žena je v blagoslovljenem stanju. Ker pa se je Leschnig po svojem okrevanju vrnil nazaj domu in motil oba zaljubljenca — svojo ženo in stanodajalca — je prišlo med njim, ženo in nenim ljubčkom — Hütterjem — večkrat do prepira. Šla sta poslednja ona celo tako daleč, da sta nadležnega Leschniga pretepavala in mu dajala neprimerno slabo hrano. Ko je Leschnig 23. t. m. hotel vzeti iz škrinje nek denar, sta ga zopet pretepavala, kar je Leschniga napotilo, da je vse skupaj naznanil orožnikom in sam pobegnil k svojemu bratu v Köflach, na kar so orožniki zaslišali Hütterja in njegovo ljubico. Po zaslišanju je šel Hütter v neko krčmo na Pragerskem, se napil, plačal in oddal svoj ključ, češ, naj ga shranijo, ker ga najbrže ne bo več nazaj, kar se je potem tudi zgodilo. — **Kulturnis ledovi, ki se v zadnjem času širijo po Pragerskem potom importiranih Nemcev in narodnih odpadnikov.**

Človeške zverine. (Gornji grad.) Zadnjo nedeljo ponoči je zginil pes krčmarja Goričara, vreden do 200 kron. Drugo jutro so našli ubogo žival v groznem položaju: obe ušesi ste ji bili porezani, oči iztaknjeni, kost nad nosom pa je bila docela zdrobljena. Vrhu tega je bil život lepe živali popolnoma posut z zabodljaji, niti ena rana pa ni bila taka, da bi bila žival usmrtila. Ko so našli zutraj psa, je še živel, seveda kako. si pač lahko vsakdo sam predstavlja. Morali so ga ustreliti, zaprli pa so dva pobalina, mesarska vajenca iz okolice.

Smrtna nesreča. (Iz Pretrč.) Pred par dnevi sta zakonska Kral izpraznjevala lopo, v kateri sta imela spravljeno steljo in drugo suhljad, pri čemer jima je pomagala njihova 36-stara že dolgočasa bolehna hčer. Ko so stelo od zadnje stene odvalili, se je ta nakrat pogreznila, padajoče. 5 m dolgo tramovje pa je pokopalo hčer, ki so jo sicer še živo izvlekli izpod kosov, a jim je kmalu nato umrla. Zmečkalo ji je prsa.

Razvitje prapora logaškega Sokola.

V nedeljo popoldne se je vršila v Logatcu slavnost razvitja prapora tamkajšnjega Sokola, ki je obenem obhajal 5letnico svojega obstoja. Slavnost je uspela v vsakem pogledu. — Ob 2. popoldne so se zbrala sokolska društva Idrijske Sokolske Župe na kolodvoru, kjer so sprejeli Sokole iz Vrhnike, Borovnice in Kamnika-Preserja. Izprevod se je razvrstil v Dolenji Logatec, kjer se je takoj vršila izkušnja za javno telovadbo. Potem se je formiralo Sokolstvo na pohod. Na čelu je igrala idrijska društvena godba, izmenoma sta trobila trobentaški zbor vrhniškega Sokola in I. S. Ž. Ko je mogočni sokolski izprevod dospel slavoloka v Gorenjem Logatcu, je v vznešenih besedah pozdravil Sokolstvo g. župan Punčuh. Zahvalil se mu je brat Avg. Kraigher. — Pred Puppisovo hišo je bil napravljen oder, kjer je s presrčnimi besedami izročila kumica, gospa Sicherlova, novi prapor bratu praporščaku, ki ga je sprejel v varstvo z obljubo, da ga ohrani logaški Sokol vedno v časti neoskrunjenega. Na prapor rdeče barve je pripela kumica trak modre barve, dekleta pa so ga okrasila z belim trakom, na druge sokolske prapore pa so privile lipove vence. — Na to je govoril v imenu Slovenske Sokolske Zveze brat Drenik, končno pa je povzel besedo župni starosta brat Gangl, ki je v navdušenem govoru očrtal pomen sokolskega prapora ter vzvišeno nalogo Sokolstva. Razvitju je prisostvovala ogromna množica ljudstva, ki je svoji navdušenosti dala duška v pesmi »Hej, Slovani!« —Ob pohodu nazaj so rodoljubne dame iz hiš, ki so bile okrašene z narodnimi zastavami, obsipale Sokole s cvetlicami. — Začela se je javna telovadba. Naval občinstva je bil naravnost velikanski. Prišlo je tudi mnogo tujcev letoviščarjev. Telovadbo je vodil župni načelnik brat Julij Novak s priznano točnostjo. Telovadba je obsegala moške proste vaje, vaje naraščaja s praporci, orodnot elovadbo in žen. proste vaje. O telovadbi se je izrazil strokovnjak, da je uspela brezhibno, vzorno in dovršeno. V I. S. Ž. je toliko izbornega materijala, da ji moramo čestitati. Ponosen in dvigajoč je bil pogled na to množico zdravih, lepih, junaških teles. Vsako vajo je sprejelo občinstvo z gromovitim ploskom, a posebno navdušno je bil pozdravljen naraščaj, ki je to pot zopet prvič nastopil izza znane nekulturne prepovedi kranjskih Abderitov. Nepozaben vtisk je napravila eleganca in lehkost ženske telovadbe. I. S. Ž. lahko nastopi s tako kvalitativno in kvantitativno popolnostjo pred vsako še tako kritično javnostjo. Videti je, da se vrši v I. S. Ž. ogromno sokolskega dela, ki ga venčajo najlepši uspehi, ki zagotavljajo Sokolstvu na Notranjskem bodočnost in zmago! — Po telovadbi se je vršila na vrtu hotela »Kramar« živahna ljudska veselica. Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo prostora. Bil je lep sokolski dan, ki je združil daljno in bližnjo logaško okolico ob novem sokolskem praporu. — Ta naj vihra ponosno na čelu sokolskih vrst, kažoč pot naprej in navzgor!

F. K.

Zlet Gorenjske Sokolske Župe.

Radovljica 4. VIII. 1913.

Za naše mesto je bila včerajšnja edelja slavnosten dan. Kar je naprednih hiš, so si nadele slavnostno obleko z mnogobrojnimi narodnimi zastavami.

Dopoldne so se na primerno okrašenem veseličnem prostoru začeli zbirati vsa društva G. S. Ž. Vršila se je tekma s kroglo, skok na daljavo ter proste vaje. Poročilo o vspehu teh nam je obljubljeno.

Ob pol 12. uri so društva odkorakala z godbo na čelu v mesto. Sprevod je štel okrog 150 Sokolov. Poleg domačih društev naj omenimo, da so posetili G. S. Ž. tudi zastopniki bratskih društev iz Trsta in sicer: Trst, Barkovlje in Sv. Jakob.

Popoludne se je vršila javna telovadba, katero so stvorile s prostimi vajami članice (Sokol-Kranj). Dasi jih je bilo razmeroma malo število, vendar se je videlo, kako vestnoje telovadbo.

Temu so sledile proste vaje članov G. S. Ž. za III. zlet.

Nastop je bil v vsakem oziru izboren, zato pa občinstvo tudi ni štedilo z burnim odobravanjem po vsaki točki.

Eleganten je bil nastop članic v vajah s palicami, kjer ima posebne zasluge načelnica sestra Sajovičeva.

S posebno pozornostjo je zasledovalo občinstvo vaje na orodju. Reči smemo, da nas je presenetila preciznost izvajanja posameznih telovadcev bodisi na drogu, bodisi na bradlji.

Slednjič je nastopila vzorna vrsta vseh društev, kjer se je pokazalo, kako izborne moči ima sokolstvo.

V splošnem naj omenimo, da so lahko ponosni na to prireditev vsi bratje, posebno bratje načelniki, videč po nastopih, da ni bil njih trud zaman, ampak obilo poplačan z velikim moralnim uspehom.

K sklepu naj še omenimo, da je tekmo in telovadbo spretno vodil župni načelnik br. Sajovic.

Po javni telovadbi se je razvila animirana prosta zabava in ples.

Dnevni pregled.

Naročnikom »Dneva«. Ako niste dobili včerajšne številke, reklamirajte list in številka se vam dopošlje, da bodete imeli celi roman »Otrok ljubezni« skupaj.

Silna urnost pri včerajšnji konfiskaciji »Dneva«. Včeraj je najbrže bila želja koga drugega in ne državnega pravdnika, da je konfisciral notico o dvojezičnosti Ljubljane. Konfiskacija je bila namreč naznanjena v tiskarni šele ob deveti uri dopolde. To se pravi, da je g. drž. pravdnik od kakega svojega kolega v »Kazini« pri kavi bil opozorjen na notico, »da bi bilo dobro konfiscirati«. Drugače se ne da razlagati te urnosti.

Separatizem. Od odlične osebe smo prejeli: Zelo težka je naloga za posamezne slovanske kulturne delavce, napraviti iz raznih slovanskih plemen večje celote, toda obupati ni treba, posebno ko vsakdo vidi, da so na jugu in severu slovanski separatisti tepeniinbodo tepeni, dokler ne izginejo. Severni Slovani so tudi sparatisti in so zato tudi tepeni, ker vsak je tepen, če greši proti človeški naravi. Poljski separatisti se nahajajo pod batino. Čehi so dobili komisarijat. Rusini cvilijo itd. Slovenci smo že žrtvovali separatizmu Koroško in drugo še pride. Hrvati in Slovaki imajo svoje Madžare. Tudi Bolgari iz zgolj separatističnih stremljenj najbrže mnogo tega izgube, kar so si skupno priborili. Torej separatizem doživlja na vsej črti sramoten poraz. Seveda predstavitelji separatizma nočejo in ne morejo videti vzrokov svojih porazov, ker so presebični in preomejeni. Iz tega reši Slovane le to, da postanemo v resnici Slovani, k čemur pa je treba, da se zlomijo separatistična stremljenja. Formula, na podlagi katere je zagotovljena boljša bodočnost Slovanstva je ta, da se kulturno zbližamo, k čemur pa je treba sredstev, in tako sredstvo bodi med drugim jezik. Vsak Slovan se more naučiti dveh jezikov, svoj materinski slovanski jezik in ruski jezik. Jezik je sredstvo, s pomočjo katerega pridejo ljudje med sabo v socialne, kulturne in etične stike; jezik je nekako prometno sredstvo za produkte človeškega razuma in človeškega srca. Jugoslovansko gibanje po ožjem združenju smatram za pripravni stadij končne slovanske solidarnosti. Rasni slovanski separatisti niso nič več nego nadute in omejene vaške veličine.

Kaj tacega še ni videlo albansko ministrstvo, zato je bila one dni velika gneča v tiskarni, kjer je izšla prva številka albanskega vladnega lista. Baje se je vse čudilo. »Kakor se govori« bodo začeli ponatiskovati revije, lista za protislovansko kulturo.«

Da se ne pozabi. V »Češkem Slovu« objavljal je g. prof. Šak več člankov pod naslovom: »Bolgarska v nesreči«. S temi članki hotel je zvrniti vso krivico za sedanji bratomorni boj na Balkanu na Srbe. Umevno je, da je pogreval stare in že stokrat zavrnjene trditve lažnjivega bolgarskega časopisja, poleg tega so pa tudi vsa njegova izvajanja slonela na podlagi, kakor bi bolgarski narod sam razsojal o svoji usodi. Pravicoljubnost, globoko jugoslovansko mišljenje in ideja narodnega socializma, ki je tako kruto izkoriščana od »Češkega Slova« — kot osrednjega organa češke nar. soc. stranke, prisilile so me v to, da primem za pero v obrambo Srbstva. G. prof. Šak je uvodoma svojih člankov svečano izjavljal, da se uredništvo ne strinja povsem z njegovimi članki in da mu daje mesta le zgolj iz nepristranosti. Vsled tega sem poslal v »Češke Slovo« daljši članek, v katerem sem polemiziral s prof. Šakom in mu dokazal na podlagi njegovih lastnih člankov še od lanskega leta v kakem protislovju se nahaja, hoteč braniti rojalizem na Bolgarskem. Toda moj stvarni odgovor na prof. Šakove neresnice in nestvarnosti ni našel milosti v uredništvu »Češkega Slova«. Izvedel sem, da ni samo mene doletela taka usoda v »resnicoljubnem« uredništvu »Češk. Slova«, pač pa tudi druge publiciste, ki so energično zastopali srbsko theso ter se v ta namen obrnili na nar. soc. češki dnevnik. Za take srbofobske čine osrednjega organa nar. soc. češke stranke ni odgovorno samo uredništvo, pač pa cela češka nar. soc. stranka in bilo bi na mestu, da bi jugoslovansko narodno delavstvo dvignilo oster protest proti filialki dunajske »Neue Freie Presse« na Vaclavskem namešti v Pragi, ki je že neštetokrat dokazala svoje sovraštvo proti Jugoslovanstvu; ergo proti Srbstvu. Za danes se nočem spuščati v detajle, pač pa se bodem v prihodnje nekoliko pobavil s prof. Šakovimi izvajanji. Toda konštatirati moram, da stoji glasilo češke nar. soc. str. v eni vrsti z najhujšim sovražniki Jugoslovanstva in je z veseljem popadlo žalostno priliko, ko more pod raztegljivo krinko Slovanstva udariti po Srbih. Žalostno!

Fran Radešček.

Zgodovinski spomin. Dne 1. avg. je spominski dan bitke pri sv. Gothardu l. 1664. Takrat je veliki vezir Ahmed Köprilli s 100.00 Turkov ropal po Ogrskem in pretil nemškim deželam. S pomočjo Turkov je Montecuccolli premagal Turke. To je bila prva zmaga Avstrijcev nad Turki. Sklenil se je mir za 20 let v Vašvaru. Toda Švabi so sklenili tak mir, da je bilo zanje prav, hrvatske dežele so pa grozno trpele. S tem Hrvatje niso bili zadovoljni in začel se je odpor, ki se je končal z nesrečno zaroto Zrinjsko-Frankopansko l. 1671.

Srbske zmage (Les victories serbes). Pod tem naslovom je izdal dopisnik »Journala« Henri Barbier francosko knjigo o srbskih zmagah.

Na zrakoplovu okoli zemlje. Ruski aviatik Kusminski, nečak Leva Tolstega, se pripravlja na polet okoli zemlje. Letel bo preko Azije, Avstralije in Amerike nazaj v Evropo.

Ne dajte se premotiti! Nedeljska številka »Češkega slova« piše z ozirom na katoliški shod, ki se bo ta mesec vršil v Ljubljani, sledeče: Dne 23. avgusta se pripelje v Ljubljano cel vlak moravskih in češkjh Orlov in Orlic. Slovensko občinstvo! Nikar ne smatrajte teh zakotnih božjepotnikov za češki narod, ker naš narod se jih sramuje in nima ž njimi ničesar skupnega. Ignorirajte jih! Ne pozabite, da češki Orli lažejo po naši domovini, da se jih je Sokol zbal in zato je odpovedal Sokolski zlet v Ljubljani. Ignorirajte jih, prezirajte jih, one, ki so škodljivci našega naroda. Bomo vam zato neskončno hvaležni, krasni in ponosni naši bratje na slovanskem jugu! Naj si slovensko in ljubljansko občinstvo to zapomni!

Zlat kelih. V mnogih časopisih je že bilo za čitati o zlatem kelihu rajhenburške podružnice Sv. Ahaca. Ta podružnica je namreč imela, kakor pravijo popolnoma zlat kelih. Glej čudo! Kelih je že baje preb leti bogsigavedi kam izginil. Kakor se govori se je to zgodilo o priliki posvečevanja temeljnega kamna nove župnijske cerkve v Rajhenburgu. Umrli cerkveni ključar g. Radej se je proti nekemu kmetu izrazil, da ga je ob tej priliki zanesel v farovž. Naj bo že kakor hoče, glavno je, da je prišlo med že dobro znanim župnikom Cerjakom in vdovo Radej do tožbe radi kelha. Nobena stranka noče biti kriva. Žrpnik pravi, da kelha v farovžu še nikdar videl ni; a vdova Radej pa tudi ne ve o njem ničesar in čudno je, zahtevati od nje, da naj bo ona odgovorna za dejanja rajnega moža. Prišlo je do več obravnav, a nazadnje se pa je, kakor se sliši, cela stvar potlačila, češ ker je cerkveni ključar že med rajnimi. Kaj menda župnik tega ni prej vedel! in zakaj gre tožit potem vdovo. Zakaj je šel brodit potem vodo, če je vedel, da smrdi. Ljudje pa skimavajo z glavami in si pri tem mislijo svoje. Veliko jih je, ki so prej slepo verjeli blaženim besedam rajhenburških gospodov, a po tej zgodbi čisto drugače sodijo, ker so spoznali, da tudi duhovniki niso vsi svetniki. Ta dogodljaj je prinesel veliko luči in spoznanja med rajhenburške farane in morda tudi med druge. Ljudstvo se tudi pri nas budi in misli po svoje. Glavno je: Keliha ni, a zato tem več spoznanja med ljudmi!

Vsled volitev na Goriškem se splošno debatira, kakšna je razlika med klerikalnimi novo- in starostrujarji. Ali veste kakšna je? Takale: **Starostrujarji hočejo, da bodi učitelj tudi mežnar, novostrujarji pa hočejo, da bodi mežnar učitelj!** Ako Ljubljančanje tega še ne vedo, pa jim povejte.

Zahvala. Štejem si v prijetno dolžnost zahvaliti se tem potom — v svojem in v imenu moje soproge — vsem svojim rojakom v Srbiji in v domovini kar najprisrčneje za izraženo mi sožalje ob priliki smrti naljne ljubljene hčerkice Radoslave, predvsem pa blagorodnemu gospodu dr. Ivan Oražnu, ki je požrtvovalno in brezplačno lečil malo ranjko, za katero ni bilo več nikake človeške pomoči. Nadalje se zahvaljujem gospodu Kosti Todoroviču, tukajšnjemu mizarju, ki je brezplačno napravil krasno rakev za najino hčerkico, gospodu inženirju Slavku Smrekarju, akadem. slikarju, ki je preskrbel prekrasen napis na križ, prečastitemu gospodu župniku Bizeckemu in vsem drugim, ki so podarili cvetlice, spremili drago pokojnico na pokopališče, ali pa kakorkoli pripomogli k lepemu in dostojnemu pogrebu. Še enkrat vsem prisrčna in tisočera hvala! — Belgrad 16. (29.) julija 1913. **Fran** in **Marija Radešček,** ožaloščena roditelja.

Nepoboljšljiv tat je 32 letni Rudolf Medvešek iz Trojane. Pretekli pondeljek je vlomil v odsotnosti domačih ljudi v hišo kajžarice Marije Avbelj na Peči in je pokradel več moške obleke. Ker je imel slabe čevlje in dolge prste, se ga je prijel en par čižmov, ker ni imel ure, se ga je prijela srbrna žepna ura z verižico. Tako obogatelega Medveščka je orožništvo zgrabilo in ga posadilo v luknjo okrajnega sodišča na Brdu. Ukradene stvari so še dobili, pa ne vseh.

Kolera v Mitrovici v Slavoniji. Glasom objave kr. deželne vlade v Zagrebu je bila v Mitrovici pri nekem iz Belgrada došlem in na ladji že obolelem delavcu azijatska kolera bakterijologično dognana.

»Nauk o serviranju«. Izšla je znamenita, bogato opremljena strokovna knjiga »Nauk o serviranju«. Priznati moramo, da je ta knjiga neobhodno potrebna za Slovence sploh, zlasti pa za slovensko gostilničarstvo, ki dosedaj še ni imelo strokovnega slovstva v slovenskem jeziku. Ker je knjiga poljudno pisana, razven tega pa v njo sprejetih 95 tabel z najrazličnejšimi vzorci in s 338 nazornimi slikami, se vsak prav hitro in lahko seznani z dandanes po celem svetu veljavnimi načeli in predpisi glede serviranja. Slovencem nam te vrste knjig primanjkuje. Knjiga je namreč v prvi vrsti namenjena gostilničarskemu obrtu in radi tega ne bi smela majkati v nobenem hotelu, v nobeni restavraciji in gostilni, ki se peča s postrežbo odličnejših gostov in tujcev, imeti bi jo moral vsak natakar, vsaka natakarica, da se iz nje ob vsaki priliki lahko pouči o pravilni postrežbi, manjkati pa bi ne smela tudi v nobeni boljši hiši. Posamezna poglavja, kakor »Razvrstitev jedi pri obedih«, »Snaženje servisa in ravnanje z njim«, »Kako se mize pogrinjajo«, »Serviranje posameznih obedov«, »Slavnostna miza« in »Hotelski service« so namreč ravnotako veljavna za privatne hiše kakor za gostilne. Zaradi tega bo marsikateri gospodinji s to knjigo zelo vstreženo, ker jej bo dajala zaslombo napram poslom, da še več, našla bo v njej marsikatera navodila, ki jo bodo obvarovala večkrat občutne škode. Knjiga se ne peča samo s tem, kako se mora pri serviranju splošno nastopati napram gostom, bavi se tudi z vsemi pripravljalnimi deli, sratka ozira se na vse možnosti in daje za vsak slučaj zanesljiva navodila, tako da je onega, kdor je znan z nje vsebino, le težko spraviti v zadrego. In priznati moramo, da je pri nas Slovencih, zlasti ob raznih slavnostnih prilikah radi nepoznanja splošno veljavnih mednarodnih predpisov marsikdo v zadregi, pa naj si bo že gostitelj ali tudi samo gost. Reči moramo zato, da smo s to knjigo storili korak naprej, da smo se tudi na polju postrežbe približali drugim narodom. Želeti bi le bilo, da bi se v tej knjigi uveljavljala načela in pravila glede postrežbe čim prej vpeljala po vseh naših boljših hišah. Zlasti je priporočati, da si knjige ne preskrbe samo vse naše boljše gostilne in v teh postrežbi namenjeno osobje, marveč tudi vse na-

še boljše privatne hiše. V platno vezana knjiga se naroča, oziroma dobi pri »Deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem« in pri upravništvu »Gostilničarskega Vestnika«, Ljubljana, Gradišče 7, ter stane 5 K. Pošilja se samo proti naprej plačani naročnini ali proti poštnemu povzetju. Za poštnino se vračuni še 50 v, za povzetje pa 70 v.

Pogodba Don Juana s satanom, ta mistični senzacijski film se kaže danes do četrtka v kino »Idealu«. Na sporedu je tudi »Poplava Gradca« in zanimiva življenska slika »Odvetnik«. Zanimanje za ta spored je veliko.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Na lokomotivi najhitrejšega vlaka na svetu. Ward Price piše v londonskem »Daily Mail«. »Malo potnikom, ki se peljejo iz Pariza v London, je znano, da se vozijo skozi Francijo v najhitrejšem brzovlaku na svetu. Iz Pariza v Calais vozita vsak dan dva brzovlaka poleg drugih, ki vozijo na tej progi v hitrosti 296 km na tri ure in deset minut. Povprečna hitrost teh brzovlakov na tej progi, ki meri 296 km, znaša 91 in pol km na eno uro. Pri tem pa je treba pomisliti, da ima ta brzovlak vse polno ovir radi pogostih ovinkov in postaj. Na prosti progi prehiti ta brzovlak v eni uri 120 kilometrov, kar je največja hitrost, ki je pri francoski železniški upravi sploh dovoljena. Kdor hoče dobiti utis, kako ta grozna hitrost deluje na človeka, se mora peljati na lokomotivi sami. Vsled prijaznosti ravnateljstva severne železnice mi je bilo to dovoljeno. Peljal sem se in letal na vseh mogočih strojih: na hidroplanu, aeroplanu, na vodilni zračni ladiji, skratka na vseh modernih strojih razun v podmorskem čolnu, vendar doslej še nisem doživel tako mogočnega vtisa bahate radosti vsled zmagovitosti hitrosti, kakor pri vožnji na tej lokomotivi, ki ima moč, ki je vsega spoštovanja vredna, namreč 1800 HP. Ta lokomotiva je letela na svetlikajočih se železniških tračnicah na nekaterih krajih skoro do 120 km Mislim, da more napraviti le potres podoben vtis, kakršnega napravi na človeka vožnja na tej lokomotivi. Stal sem za strojevodjo, ki je držal v eni roki vzvod sistema Westinghouse in v drugi regulator hitrosti. Pri tem je napeto opazoval skozi vzbočeno okence lokomotive železniško progo pred seboj. Skozi drugo okno je gledal kurjač, kadar namreč ni nakladal premoga v grozno razbeljen stroj. Naštel sem, da je med vožnjo iz Pariza v Calais nametal v nenasitno žrelo črnega demona 337 velikanskih lopat premoga!

Čez ramo strojevodje sem opazoval tresenje kazalca, ki je naznačeval hitrost. Kazalec je ravno kazal 96 kilometrov. »Ampak to še nič ni!« je rekel strojevodja. »Sedaj poglejte!« je pristavil čez nekaj časa. Vozili smo se po dolini. Grozno grmenje in ropot težkega vlaka, ki je imel deset voz in ki je tehtal skupno 392 ton, sta neprenehoma rastla. Močna, železna ograja, za katero sem se držal, se je tresla kakor šiba na vodi. Mimo mene so letela zelena polja in travniki v tresočem se plesu. Železne tračnice so zginevale kakor blisk pod kolesi sopihajočega kolosa. In igla hitrostne mere se je dvigala čimdalje bolj visoko: 96, 112, 120 kilometrov. Deset minut se ni igla premaknila s številke 120. Signal, ki se je zaslišal iz daljave, nas je primoral, da smo začeli voziti nekoliko počasneje. »Smola!« je vzkliknil strojevodja. »To nas stane štiri minute.« — »Ali lahko vozite še z večjo hitrostjo nego 120 kilometrov?« sem vprašal. »Šlo bi, ampak dovoljeno ni. — »Kakšno hitrost morete sploh doseči?« — »Oh, 128 do 144 kilometrov, morda še več.« »Pardon!« je rekel. »Signal nam je sedaj povedal, da je proga zopet prosta.« Takoj smo nadomestili one štiri izgubljene minute in smo dospeli v Calais še en minuto pred časom, ki je bil označen v voznem redu. Porabili smo štiri tone oglja in silno množino vode. Tudi jaz sem se udeležil tega nakladanja premoga, prepričal sem se, ko sem se ozrl v kabini v zrcalu. Moral sem se osemkrat drug za drugim umiti z milom po obrazu, predno se mi je posrečilo izmiti sledove oglja in premoga z obraza. Ampak ni mi bilo žal tega. Nepozaben utis je napravila ta vožnja name.«

Črtica iz zgodovine krompirja. Ni je morda hiše, kjer bi ne jedli dan za dnevom ta prekoristni sad naše zemlje in le malo jih je, ki bi vedeli približno kaj povedati o zgodovini te rastline. Ko so vdrli Španci leta 1516 v južno Ameriko, so našli tam pri ljudstvu moko, ki so jo prebivalci ondotnih dežel dobivali iz posušenega krompirja. To važno rastlino brez katere bi danes ne mogli živeti, so Španci potem v 16. stoletju prinesli v španske dežele in so jo rabili tudi edino za to, da so z njo olepšavali svoje vrtove, od tod so prinesli krompir na Nizozemsko, v Italijo in Anglijo, kjer pa se ni vdomačil in se tudi ni skušalo zasaditi večja polja s krompirjem. Zgodilo se je celo, da so sicer sadili krompir, a niso prišli na to, da bi ga izkopali iz zemlje, marveč so skušali pripraviti na različne načine one zelene jagode na rastlini, kar jim seveda ni moglo tekniti. Leta 1588 so prinesli krompir na Dunaj in leta 1616 se je vprvič pokazal krompir — tedaj seveda še kot sladščica — na mizi nemškega cesarja. V prvem času so bili najti nasadi krompirja le po posameznih vrtovih in je krompir vobče veljal kot sladščica, šele okolu leta 1680 so začeli nemški kmetje na Bavarskem pridelovati krompir na polju in v večji meri. Ko so višji sloji uvideli, da je rastlina velike vrednosti, so jo začeli duhovniki priporočati s prižnic, a le počasi se je udomačeval kakor jed. Krompirjevo juho je izumil neki Francoz, ki je potem dobila tudi po njem ime. Kako počasi se je udomačeval krompir, je videti iz tega, da je zaukazala nemška država po veliki lakoti leta 1745 sajenje krompirja zakonitim potom.

Ljubljana.

— **Včeraj je nekdo zopet poskrbel za to,** da se ne pozabi, da je »Dan« podvržen konfiskacijam. Mislil si je morda, da bi postali preobjestni, če bi ne bili vsak teden parkrat konfiscirani. Stvar je precej nehumoristična. Konfiscirani smo bili po § 302 kaz. zak. Kakšen § je to, res čitateljem ne moremo postreči, ker nekaj časa sem se nam že sploh ne ljubi listati po zakoniku in iskati §§, ker dosedaj je bilo vsako delo zamanj.

— **Avanzma pri c. kr. javni straži v Ljubljani!** S prvim avgustom smo dobili zopet 2 višja gospoda pri c. kr. straži v Ljubljani, takozvana Kontrolls - Inspektorja. Posebno inponira neki visok, suh, ki je priromal z božjo pomočjo iz Trsta, misleč, da bode tukaj užival zlate čase in razsipal tržaško boro proti stražnikom in šikaniral po svojih komponiranih notah. Tako lahko dela s svojo družino, ampak s **slovenskimi stražniki** ne bode. Takoj prvi dan je dal za **dušmanin** čutiti stražnikom ter ovadil, čujte, za malenkost, ker so se pogovarjali o važnih dogodkih. Kdo je bolj čakal te časti kakor ta Oberkontrolor. Inspektor s svojo sveto sabljico ob pasu ter za njegove zasluge in raporte dobi od gospoda grofa ostroge iz zlata in gospod baron mu bode kupil konja, da bode jahal po javnih ljubljanskih ulicah kakor general Stesel v Port-Arturju ter tako lažje kontrole delal. Pa signore Košar, še imamo drugo mesto za Vas in še za enega višje ko je Ljubljana ali Trst. Bilježili si bodemo vse podatke, kaj se dela in kako se plačuje, ker hočete bo z nami- evo vam na razpolago. Vam ne bodo pomagale ne šarže ne drugo, ampak resnica bode zmagala. Vam in še enemu svetujemo že danes, naj prosita za modro polo in jo odkurita s tem listom iz Ljubljane, pa ne v Gradec ali v Vič, ampak v vročo Afriko. Na svidenje.

Glede tifusa v Mostah dobili smo od merodajne strani naslednje poročilo: Bolezen se je pojavila v 7 hišah takozvanega Predovičevega sela, to je skupine eno- do dvonadstropnih delavskih hiš, ki tvorijo posebno Predovičevo selo imenovano ulico. V ostalem delu Sela vladajo normalne zdravstvene razmere. Iz okolnosti, da je prvih 11 slučajev izbruhnilo eksplozivno, takorekoč hkrati, se da sklepati, da se je skoraj gotovo okužil eden treh vodnjakov, ki so prebivalcem Predovičevega sela na razpolago, po izločilih za tifusom obolelega človeka in da se je tako bolezen razpasla po teh hišah. Zaradi tega in ker preide pri tifusu od okužbe do obolenja po več dni, se bo v prihodnjih dneh morda pojavilo še nekaj slučajev. Doslej je obolelo 19 oseb, ki so se vse takoj oddale v deželno bolnišnico. Vse tri sumljive vodnjake je oblast takoj zaprla in vrhu tega razkužila, ker je prebivalcem na razpolago voda iz bližnjega ijztoka mestnega vodovoda. Prebivalci prizadetih hiš, pri katerih bi se še lahko pojavila bolezen, so pod strogo zdravniško konvrolo, tako da se jih v slučaju obolenja takoj lahko izolira in odda v bolnišnico. Stanovanje, hišna oprava, perilo itd. obolelih sej e takoj natančno razkužilo, istotako se je izvršila razkužba stranišč in greznic. Tako je upati, da se bo ta lokalna epidemija kmalu zatrla.

— **K požaru v Gameljnih.** Prejeli smo: Hudobija slovenskih klerikalcev presega vse meje; posebno brezmejno je njihovo sovraštvo proti slovenskim in naprednim gasilnim društvom. Tu si je nekdo iz neke klerikalne institucije dovolil besede, za katere bi ga bilo dobro izročiti državnemu pravdništvu. Individuum je zašel v svoji nesramnosti ta daleč, da je pred pričami govoril, da so ogenj v Gameljnih povzročili napredni gasilci zato, ker se ondotno gasilno društvo ni udeležilo šišenske slavnosti. Res: klerikalna lumparija je brezmejna. Priče na razpolago.

— **Beležka današnjega »Dneva«** pod zaglavjem »Sami sebe bijejo po zobeh« me je opozirilo na to, da je »Slovenec« — izpovedati moram, da ga ne čitam — ponatisnil (recte »ukral«) iz poslednje štev. »Sloven. Branika« članek »Ponemčevanje Kranjske se nadaljuje«, ki se završuje z besedami: »Stranka, ki ima oblast v deželi, je zavrgla narodnost in je čisto nič ne vznemirja, kaj počenja nemški Schulverein«. Tega stavka seveda ni smel prinesti svojim backom, namesto njega je hinavsko vzkliknil: »Nujno je potreben odpor poklicanih naših zastopstev proti tem nemškim načrtom« — kar ste vi mastno tiskali in po pravici okrcali.

Z — **Petindvajsetletnica prost. gasilnega društva v Spodnji Šiški.** Spodnja Šiška slavila je predvčerajem ob udeležbi našega prebivalstva in mnogoštevilnih tujih gostov petindvajsetletnico svojega mnogozaslužnega in občespoštovanega prostovoljnega gasilnega društva. Nočemo poudarjati posameznih zaslug, ki si jih je le to društvo izteklo za šišensko prebivalstvo, trdimo pa, da je vsa Šiška z navdušenjem praznovala jubilej svojega gasilnega društva. Vsa Šiška se je okrasila z zastvami, z venci, mlaji in pestro množico ljudstva, ki je ob tej priliki napolnjevalo šišenske ulice. Skrbno se je Šiška pripravljala na ta jubilej in že te priprave so kazale, da bo to praznovanje nekaj velikega, nismo pa mislili, da bo to slavlje tako nekaj veličastnega in prisrčnega. Ob pol osmih zjutraj zbrali so se domači gasilci pri zajutrkovalnem koncertu v gostilni gospe Keršičeve, ki je bil zelo dobro obiskan. Od tu so odkorakali v šišenski drevored, da sprejmejo ob tej slavnostni priliki došle vnanje goste. In niso se motili. Društvo za društvom je vkorakalo v Šiško, da poseti ob tej slavnosti svoje vrle tovariše gasilce. Z godbo na čelu so odkorakala društva po tem-le redu: Zvezni odbor, Ljubljansko gasilno in reševalno društvo, Gasilci tobačne tovarne, nadalje gasilna društva: Vič-Glince, Vrhnika, Škofja Loka, Brdo pri Lukovici, Zgornja Šiška, Dravlje, Škofeljca, Podutik - Glince, Spodnja Šiška. Točno ob pol desetih so prispela društva do lepo okrašene občinske hiše, kjer jih je pričakoval šišenski župan g. Josip Seidl z občinskimi svetovalci in odborniki Po prisrčnem pozdravu došlih gostov s strani g. Maurerja je g. župan v svojem nagovoru povdarjal zasluge, ki si jih je domače društvo od svoja obstoja naprej steklo v dobrobit občine, čestital je društvu k njegovi 25letnici, zahvalil se mu za dosedanje občekoristno delovanje ter pozdravil v navdušenih besedah došle goste, v prvi vrsti zvezni odbor, na čelu župnega načelnika g. Turka ter došla društva, želeč jim prijeten dan v šišenski občini. Tem prisrčnim besedam in pozdravu se je v vznešenih besedah zahvalil g. zvezni načelnik g. Turk. Nato je v krepkih besedah zvezni tajnih g. Mikuš očrtal ljudomilo delovanje stare Gasilne zveze, ki stoji na podlagi človekoljublja v pomoč svojim bližnjim, katere besede so segle prisotnim gasilcem in občinstvu v srce. Nato so goste gasilske vrste obsule vrla šišenska dekleta, hčerke šišenskih gasilcev, ter ih okrasile s svežimi šopki nakar so odšla vsa društva k službi božji, ki se je vršila v prostorni domači cerkvi. Pri maši je prepeval izvežbani zbor pevcev pod spretnim vodstvom mnogozasluženega naduučitelja gospoda Javoršeka. Ta zbor je bil sestavljen iz samih pevk in pevcev, ki so peli ob priliki ustanovitve gasilnega društva. Po maši se je vršil slovesni obhod po Šiški, nakar je gasilstvo defiliralo pred g. županom, občinskimi odborniki, odborom Gasilske zveze in načelniki vseh udeleženih društev. (Konec prih.)

— **Namesto za cvetlični dan** juž. železnice so nabrali štirje železničarji pri Tonetu 260 »vin.« Dobro so storili!

— **Opozarjamo** na današnjo resno ženitno ponudbo.

— **Gospod Rudolf Bukšek,** član našega deželnega gledališča, je kakor čujemo **podpisal pogodbo pri hrvatskemu gledališču v Osjeku.** — Tako bomo zgubili počasi, ampak sigurno naše najboljše moči. Kolikor nam jih še ostane v slučaju, da se sezona res prične? — G. Bukšeka bomo zelo pogrešali. Njemu pa želimo mnogo uspehov. Tujci upoštevajo to, kar mi ne znamo in — nočemo!

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za torek, sredo in četrtek 7. avgusta: 1. Bavarska jezera. (Kolorirana potovalna slika). 2. Janez zamorec. (Humoristično). 3. Trnjač. (Znanstveno). 4. Journal Pathi. 5. Mulike in njegov prijatelj. (Komično). 6. Gradnja letalnih strojev. (Indusrijski film). 7. Usodna poplava v Gradcu. 8. Odvetnica. (Življ. slika v 2 dejanjih. Samo popoldan in pri zadnji večerni predstavi. 8. Pogodba Don Juana s satanom (Mistična drama v 2 dejanjih. 9. Moric s kito. (Velekomično s Princem.) V petek »Špekulant z žitom«. — V soboto »Kolo sreče« (italijanski film). V torek »Deklica iz vsetržnice«.

Trst.

»Koprive« prinašajo sliko sokolskega naraščaja od Sv. Jakoba, ki jo je prinesel »Slov. Il. Tednik«. »Koprive« so satiričen in humoristično bratski list, s prilogo Ilustrovani Tednik« ki izhaja v Zagrebu. Pod sliko je spis ki se prav pohvalno izraža o napredku »Sokola pri Sv. Jakobu«, ter pravi, da je zasluga šole »Družbe sv. Cirila in Metoda«, da ima Sv. Jakob [illegible] naraščaj.

Trikrat »slovanska« »Jadranska banka«. Poročajo nam: Lovili so dopisnika, iskali krivce, samo tam niso prijeli, kjer je bilo za prijeti. V »Jadranski banki« so slovanski uradniki **še vedno reveži v** primeri z tujimi. **Težke narodne boje** bijejo Slovenci v **Trstu; toda dokelr gojimo gade na lastnih prsih, ne bo** obrodil naš neumoren trud **zaželjenega sadu.** Izmed **mnogih vnebovpijočih slučajev** navedem **za sedaj onega,** o katerem je »Dan« **že pred kratkem** nekaj omenil — namreč **slučaj** strupen, renegata, Milana Milinoviča. Naša kritika o razmerah v »Jadranski banki je bila popolnoma upravičena in so jo vsi — tudi izvenuradniški krogi odobravali. Danes pa smo izvedeli nove nesramnosti iz te banke, zato stavimo na upravni svet sledeča vprašanja: Ali je upravnemu svetu znano, da je po našem upravičenem kritikovanju g. M. Milinovicha, taisti kot izzivanje in zasramovanje naših narodnih zahtev, takoj po notici v »Danu«, zahteval od uradnega sluge, naj mu gre kupit užigalice »Lege Nazionale«. In ko mu je sluga prinesel Ciril Metodove, jih je g. Milinovich srdit zalučal za njim — v našo narodno zasramovanje. Ali ni morda znano, da je g. Milinović oni »Hrvat«, ki izziva po »slovanski« banki s kravatno zaponko italijanske trikolore in ki je pred porotnim sodiščem izjavil, da ne razume slovenski; dasiravno razume? Če je tu lojalnost na mestu, potem naj ti visoki gospodje ne hodijo narodno probujat delavstvo in ljudstvo, ampak naj prebude najprej — sebe. Pika!

Umrla je v Sv. Križu soproga tamošnjega nadučitelja ga. Pakiževa rojena Pajnič. N. v m. p.!

Roman iz ljubljanskega predmestja.

(Resnična zgodba s srečnim koncem.)

Fletno se je živelo staremu Mihaelu F., vpokojenemu samcu. Stanovanje je imel tam na živahni Dunajski cesti, prav prijazno in udobno. Ničesar mu ni manjkalo; postregel si je lahko z vsem, kar si je poželelo zastarelo srce. Že zjutraj, ko se mu je prismejalo zlato solnčece v belo sobico, pozdravil ga je mičen obrazek mlade postrežnice. Sicer pa Mihael ni imel slabega ukusa pri izberi. Znal si je dobiti najfletnejšo, da mu je stregla. No — in dekliči so imeli tudi radi svojega prijaznega gospodarja, ki se je v sreči svoje jeseni popolnoma pomladil; ako pa so se pokazale gube, se je že kako popravilo in zakrilo. Človek si mora pač znati pomagati.

In v teh prijetnih časih sta se sešla tudi z Lojziko Ž., prav šegavim dekletom. Ona je gledala, da svojemu gospodarju postreže, kar mogoče prav, pa tudi on ji je dal čutiti vedno najrahlejšo in najprijazejšo roko.

Tako sta se privadila eden druzega. Kako bi se pa tudi ne — ona mu je skuhala zjutraj kofetek, sladek in dober, ki je srečnemu samcu iz takih nežnih rok še bolje teknil. Snažila mu je obleko in čevlje, pospravila sobo in mu zvečer zrahljala in postlala posteljico, da trudnim udom olajša kar mogoče sladek počitek.

Nič se ni pritožil Mihael, če sta se včasih v prijetnih pogovorih malo zakasnila. Postala sta si zaupljiva prijatelja in če se jima je katerikrat kaj fletnega sanjalo, si nista pozabila zjutraj ob kuhanju kofetka tega povedati.

Štirinajst srečnih dni sta bila že skupaj. Zadovoljnega se je počutil Mihael in zadovoljno brhka Lojzika. No in sreča takih ljudi nikoli ne zapusti. Tudi njima se je namenila in to še posebno prijazno nasmehljati.

Bilo je v noči na dan sv. Inocencija, patrona vseh nedolžnih, zadovoljnih in srečnih. In to noč se je sanjalo Lojziki, lepo in resnično. Ko je vstala, ji je kar nekaj reklo v mladem srčecu, da mora to pomeniti srečo. Premišljala je in gledala v lepo bodočnost, ki bi jo še čakala, če se ji res posreči. Poskusiti je treba, si je dejala in zjutraj, ko je prišla na stanovanje svojega gospodarja, ki ji je bil z besedo in dejanjem vedno tako naklonjen, mu je zaupala svoje sanje in ga vprašala za svet.

Mihael je bil pa tudi mož, ki se je spoznal dobro na umetnost egiptovskega Jožefa. Vzela sta toraj sanjske bukve v roke in tam je stalo zapisano: 7, 38, in 79.

»Staviti bo treba,« je dejal Mihael, — »najbolje na Dunaj.«

Žalostno pa ga je pogledalo dekle — denarja ni imelo, da bi poskusilo svojo srečo.

Dobremu in napram nežnemu človeštvu tako mehkemu Mihaelu se sočutno srce pač ni moglo ustavljati, da bi odrekel Lojziki svojo pomoč. Zmenila sta se, da ji da 70 vinarjev, ki jih bosta potem ob mesecu obračunala.

Dekle je šlo stavit, a ne na Dunaj, temveč na Trst — sreča je bila z njo.

31. julija dopoldne ob 10. uri je lepa Lojzika dobila nepričakovan obisk. K »Č.«, kjer je pomagala, prišel je naenkrat g. Mihael in jo je vprašal s počeščenjem in prijaznostjo, ki je doslej vzlic njegovi izvanredni dobroti ni bila vajena, če je zadnjič res stavila in kam. Ko je zaželjeno izvedel in ko mu je tudi povedala, da ima loterijski listek doma v ročni torbici pod zglavjem, se Mihael ni več menil, temveč naglo sedel v kočijo in se odpeljal.

Njegova pot je bila naravnost na njeno stanovanje. Bivala je med revnimi ljudmi v zaduhlem zidovju. Mihael se ni dosti brigal za čudne obraze Lojzkinih soprebivalcev, ki so bili nemalo presenečeni ob prihodu tako nobel gospoda. Kratko je vprašal po postelji Lojzike in ko so mu jo pokazali, je skočil tja, razmetal odeje, prebrskal vse, pograbil ročno torbico, ko jo je zagledal, vzel iz nje loterijski listek in naglo odšel.

Seveda so se domači spogledovali, ker nio umeli, kaj pomeni to čudno vedenje tujega gospoda. Koliko pa je bilo njih začudenje, ko se je naenkrat zvedelo, da je zadela Lojzika terno. Vse ji je bilo nevoščljivo za toliko srečo.

Medtem pa je Mihael ukrenil potrebne korake glede rešitve vsote, ki je bila zadeta in se pripravil, da gre osebno v Trst in dvigne ondi denar. Zadetih je bilo K 2468.

Še isto dopoldne je Lojzika zvedela o svoji terni. Ob sebi umljivo je, da srečno dekle v prvem hipu ni videlo, kaj če početi, ko jo je doletela tolika sreča. Odpravila se je opoludne k Mihaelu, da poizve in popraša ondi o nadaljnem. Vsaj se je dobri Mihael kazal vedno naklonjenega napram njej. Upala je, da ji tudi sedaj pomaga do denarja. V preveliki sreči se pač ni toliko zavedala, da bi mogla pregledati postopanje Mihaela.

Seveda čudno, da je pogledala, ko ji je pozneje dejal, da ji bo že nekaj dal, seveda le kar ji bo hotel in da namerava iti v Trst. Vseeno se je dekle potolažilo.

Ko pa pride srečna Lojzika drugo jutro kot ponavadi v stanovanje Mihaela, kjer sta z njim preklepetala toliko prijetnih uric, zagledala je na mizi listeh bel, kjer ji Miha pove, da je odšel na Rožnik in da ga ni treba s kofetkom čakat. Lojziki so se šele sedaj popolnoma odprle oči, kajti njen prijazni gospodar je z zajutrekom ni še nikoli pustil tako na cedilu.

Kot pa izvemo, je bil srečni Miha precej hiter, ker je še o pravem času dvignil v Trstu denar.

Kakšen konec bo imela ta istorija o srečni Lojziki in dobremu Mihaelu vam morda še povemo. Tudi upamo, da nas Lojzika, če srečno pride do svoje lepe »dote«, pri morebitni svatovščini ne pozabi.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Konferenca v Bukareštu.

PODALJŠANJE PREMIRJA?

Bukarešta, 4. avgusta. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **Včeraj popoldan od 4. do 6. ure je bila skupna konferenca srbskih, grških in bolgarskih delegatov. Gotovega se ni nič sklenilo, ali pričakovati je, da vstvarijo bolgarski delegati v današnji plenarni seji s popuščanjem bazo za nadaljnje tridnevno premirje.**

ITALIJA IN BOLGARSKA.

Bukarešta, 4. avgusta. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **Italijaski poslanik je napravil bolgarskemu mirovnemu delegatu Tončevu dolg poset.**

IZJAVE SRBSKIH DELEGATOV.

Bukarešta, 4. avgusta. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **Srbski delegati izjavljajo, da so izredno zadovoljni z obnašanjem vseh rumunskih krogov, ki tako zagovarjajo glavne srbske zahteve, kakor bi Rumunija bila v zvezi s Srbijo. To utegne postati odločilno.**

Premirje se podaljša.

PREMIRJE PODALJŠANO ZA TRI DNI.

Bukarešta, 4. avgusta. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **Sprejeto je podalšanje premirja za tri dni, t. j. do petka do poldneva. To se je moglo doseči samo tako, da je rumunski ministrski predsednik Majorescu označil podaljšanje kot poslednji termin, do katerega se mora skleniti preliminarni mir in za to, ker Bolgari pokazujejo veliko kocilijanco.**

VAŽNA IZJAVA RUMUNSKEGA MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA.

Bukarešta, 4. avgusta. (Brzojav našega posebnega poročevalca.) **Rumunski ministrski predsednik Majorescu je povodom referiranja o rumunsko - bolgarskem obmejnem protokolu naglasil, da Rumunija dotlej ne bo zadovoljena, dokler se ne doseže ravnoteža na Balkanu. Podpora Rumunije zaveznikom bo najbrže prisilila Bolgarsko na konciljantnost, da bo koncedirala Srbiji in Grški črto Maleš - Seres in vzhodno okolico Kavale, sicer bodo pogajanja pretrgana, Srbija, Grška, Črnagora in Rumunija bodo marširale v Sofijo in bodo tam diktirale mir.**

Grška je pripravljena izločiti vprašanje Kavale iz pogajanj, samo da bi se prej zaključil mir, ako ji velike sile obljubijo, da jo dobi.

Balkan.

PRASKE PRED PREMIRJEM.

Belgrad, 4. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Premirje je preprečilo neizogiben padec bolgarske trdnjave Vidina. Srbske čete so eno uro pred začetkom premirja zavzele vidinsko utrdbo pri Smrdanu, oddaljeno od glavne utrdbe 150 metrov in so pustili tam eno stotnijo kot posadko. Ali takoj, zvečer, navzlic premirju, so Bolgari napadli z veliko silo na srbsko stotnijo, ki se je pred bolgarsko premočjo morala umakniti in Bolgari so pustili potem tam svojo posadko. Naš delegat v komisiji za določitev demankacijske črte je vložil proti temu protest in bolgarska posadka je zapustila utrdbo, ki je ostala nevtralna.**

Ta bolgarski poskus očitno nasprotuje določbam premirja. Sličen poskus so storili Bolgari tudi pri Pirotu na prostoru Vrla Glava, ali njihov napad je bil odbit.

Po sklepu delegatov vojskujočih držav bi imele biti ustavljene 31. julija o poldan vse vojne operacije in določiti bi se imela demarkacijska črta med srbskimi in bolgarskimi predstražami. Bolgari so izkoristili gosto meglo in so v zadnjem hipu pred premirjem poskušali pomakniti naprej svoje predstraže. Pri tem se ni šlo za kake položaje strategijske važnosti, temveč samo za pomaknitev predstraž za par sto metrov naprej. Armada (bolgarska) ki je izgubila celo macedonsko bojišče, hoče skrivaj in brez boja zavzeti sto do dvesto metrov. Pri Vlasini so Bolgari s takim poskusom uspeli, ali na Krivopolanški fronti jim je bil poskus preprečen.

Take nedostojne poskuse so izvrševali Bolgari na celi fronti, gotovo da ne po inicijativi samih poveljnikov posameznih oddelkov, temveč po naredbi višjih inštancij.

BOLGARI GREŠIJO PROTI DOLOČBAM MEDNARODNEGA PRAVA.

Belgrad, 4. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Bolgarske čete so izvršile novo kršitev mednarodnega prava. Poveljnik srbskih čet pred Vidinom je poslal 31. julija enega oficirja s tremi konjeniki v Vidin radi določitve demarkacijske črte. Ko se je parlamentar z belo zastavo približal vasi Novoselci na 30 korakov, so začeli streljati Bolgari nanj s strojnimi puškami. Oficir ni bil zadet, dva spremljevalca sta bila pa ranjena.**

S tem so bili mednarodni predpisi z namenom prekršeni, ker ogenj iz strojnih pušk se ne more otvoriti slučajno, temveč samo po nalogu predpostavljenih, ki morajo poznati predpise. Radi tega je za v bodoče onemogočeno vsako občevanje srbskih čet z bolgarskimi.

SRBSKA ARMADA IN RANJENCI. UJETI BOLGARSKI OFICIRJI V SRBIJI.

Belgrad, 4. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) **Po poročilu vrhovnega poveljstva ima Srbija danes na vojnem terenu čez pol milijona mož.**

V Belgrad je prispelo zopet 604 ranjencev.

Vojni minister je določil vjetim bolgarskim osicirjem plače, ki jih bodo dobivali, dokler bodo v vjetništvu. Te plače znašajo 80—250 dinarjev mesečno, razun tega pa dobijo še za hrano v denarju višji oficirji po 2 dinarja in pol, nižji oficirji pa po 1 dinar in pol na dan.

Zadnje vesti.

RUSIJA NA DELU.

Rim, 4. avgusta. **Ruski poslanik v Rimu je interveniral pri italijanski vladi, da naj se Italija udeleži kolektivnega koraka velesil v Belgradu in Atenah. Istočasno posreduje jo ostali ruski poslaniki tudi pri drugih velesilah v istem smislu. Rusija zahteva od velesil skupno intervencijo v Belgradu in Atenah, da se prisili Grško k popustljivosti v vprašanju Kavale. Če bi Bukareška konferenca odločila za Grško, tedaj zahteva Rusija revizijo mirovne pogodbe na ta način, da dobi Kavalo Bolgarija.**

TURŠKA ARMADA NE IZROČI DRINOPOLJA.

Carigrad, 4. avgusta. **Kakor se poroča, je turška armada prisegla, da ne izroči za nobeno ceno Drinopolja.**

GRKI PREPUSTILI GJEOGELI SRBOM.

Atene, 4. avgusta. **Zadeva radi Gjevgielija, ki so ga imeli zasedenega Grki, je urejena v srbskem smislu. Mesto dobe Srbi.**

OBLEGA VIDINA.

Dunaj, 4. avgusta. **»W. allg. Ztg.« poroča, da je trajalo obleganje Vidina že od 21. julija. Obleganje je napravilo mestu veliko škodo. Tudi več sto oseb je prišo ob življenje. Precejšen del trdnjave je zrušen.**

URADNO POROČILO O PODALJŠANJU PREMIRJA.

Bukarešt, 4. avgusta. **Uradno se poroča: Mirovna konferenca je na predlog min. pred. Majoresca podaljšala premirje za tri dni.** (To uradno poročilo potrjuje istinitost in zanesljivost poročil našega posebnega poročevalca).

RUMUNIJA NE IZDA SVOJEGA NAČELNEGA STALIŠČA.

Pariz, 4. avgusa. **Min. predsednik Majorescu se je izrazil proti poročevalcu »Tempsa«: Sporazum med Rumunijo in Bolgarijo** (o tem smo poročali že včeraj) **je le začasnega značaja. Polnomočen postane šele, ko se sklene sporazum med ostalimi zavezniki in Bolgarijo. Rumunija bo tudi zanaprej šla s Srbijo in Grško. Vse vesti o nesporazumu med Belgradom in Bukarestom so le pobožne želje. Vest o bolgarsko-rumunski posebni pogodbi je neresnična. Romunija bo podpirala Srbijo v njeni zahtevi po Strumici. Grško pa v vprašanju Kavale.**

MIR SE KMALU SKLENE.

Bukarešt, 4. avgusta. **V tukajšnjih krogih se sodi, da bo mir do petka sklenjen.**

HRVAŠKI KOMISAR — POJDE.

Budimpešta, 4. avgusta. **Komisar Skriec je konferiral s Tiszo in Pejačevičem o svojih uspehih pri strankah. Do srede se bo še nadalje pogajal s strankami v Zagrebu, nato pa pojde na — 1 mesečni dopust, kar pomenja, da se njegova misija ni obnesla in da bo kmalu šel.**

ZA RODBINE REZERVISTOV.

Dunaj, 4. avgusta. **Finančno ministrstvo je naročilo deželnim finančnim uradom pri izterjavanju davkov se ozirati na rezerviste. Ker je potreba in sila posebno velika, tam morajo delati z največjo obzirnostjo. (Dosti si ne obetamo!)**

Odgovorni urednik Radivoj Korenè.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Cenjenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu **H. Koslč**, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, najnižja cena.

Vajenec za krojaško obrt se sprejme pri Ivanu Magdiču, Dunajska cesta 20. 700-3

Kupim hišo

z dvema ali trema sobama ter nekoliko vrta, ne več kakor 15 minut oddaljeno od glavnega trga, proti letnemu odplačilu do 800 K. Ponudbe prosim do 6. avgusta t. l. A. K. poštno ležeče Ljubljana.

Laška kuhinja
v Ljubljani.
Od danes naprej se dobe vsak dan
sveže morske ribe
in najboljše vino **Teran** iz dežele kleti **Parenco.**

Žganjarna
F. Pečenko
se je zopet odprla
v ulici Scala Belvedere št. 1
(prihod iz ulice Miramar).
Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Trgovski sotrudnik
za modno trgovino
se sprejme. Ponudbe na upravništvo lista pod **„September“.**

Radioaktivno termalno kopališče
Toplice na Kranjskem
Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
Postaja dolenjske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C, daje vsak dan nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in **močvirne kopeli.** Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje, Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava.**

Popolni šivalni stroj je le
„Singerjev“
Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih **Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj, Glavni trg 119, Novomesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.**

Resna ženitev.
Državni uradnik, star 30 let, v nekem narodno ogroženem kraju na Štajerskem se želi **poročiti** z gospodično ali mlado vdovo, najraje **trgovko** ali **gostilničarko** z nekaj tisoči premoženja. Tozadevne ponudbe s sliko in označbo dote se prosi nasloviti pod šifro **„Slovenec“** do 14. avgusta t. l. na „Prvo anončno pisarno“ v Ljubljani.
Stroga tajnost je zajamčena.

Stanovanje
išče mirna stranka z veliko, ali dvema malima sobama in kuhinjo za november termin. Ponudbe do 6. avgusta pod **„Stanovanje“** na „Prvo anončno pis.“

Dva zanesljiva oženjena hlapca
brez družine se sprejmeta takoj pri stavbni tvrdki
Ivan Ogrin,
Ljubljana, Gruberjevo nabrežje štev. 8.

Slovenci!
Kupujte in zahtevajte povsod edino-le
Ciril-Metodove vžigalice!!
Priznano najboljše!
Dobijo se povsod!
Glavna zaloga pri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Ne glede na vrednost blaga
dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke „ „ „ „ 13—16 „ „ 7 „
bele obleke zadnje nov. „ „ „ „ 40—50 „ „ 14 „
prašne plašče „ „ „ „ 18—20 „ „ 10 „
Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.
Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

3 | v Ljubljani, Židovska ulica | 3
Prodaja
radi pozne sezije po zelo znižani ceni
∴ slamnike za dame in deklice. ∴
Modni salon
STUCHLY-MASCHKE
: Žalni klobuki vedno v zalogi. :
Židovska ulica
3 | v Ljubljani, Židovska ulica | 3

Del. glavnica: 8,000.000 K. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 1,000.000.
Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih
4¾%

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.
Rezervni fondi K 58,461.432·56. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695·77.
„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje
Generalno zastopstvo v Ljubljani čigar pisarne so v lastni bančni hiši **v Gosposki ulici št. 12.**
Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.